

ทางอยู่ไหน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๑๖๗๐. เรื่อง "เข้าฟังคำตอบปัญหาธรรมไม่ได้"

ตอบ : เขาบอกว่าเขาเข้าอินเทอร์เน็ตไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่จัดการด้วย นี่มันไม่ใช่คำถามที่มีเนื้อหาสาระ แต่เราจะยกให้เห็นว่า เข้าฟังคำถาม-คำตอบธรรมะไม่ได้ คือเข้าเว็บไซต์ไม่ได้ มันมีปัญหา ถ้ามีปัญหา นี่ช่องทางของการเข้าสู่ธรรมะ ช่องทางของการเข้าสู่ธรรมะด้วยเทคโนโลยี เขายังต้องมีเข้าช่องทางที่ถูกทาง ถ้าเข้าช่องทางไม่ถูกทาง เห็นไหม หรือว่าคิดผิดมันก็เข้าไม่ได้ ถ้าเข้าไม่ได้นี่ช่องทางของมัน นี่ทางอยู่ไหนๆ หนทางที่เราจะประพฤติปฏิบัติมันอยู่ที่ไหน หนทางที่เราจะเอาความจริงกันเราจะเดินไปทางไหน นี่หนทาง นี่ทางของไอที ทางของอินเทอร์เน็ต

ฉะนั้น คำถามต่อไป

ถาม : ข้อ ๑๖๗๑. เรื่อง "กราบสอบถามคำแนะนำเพิ่มเติมเจ้าค่ะ"

กราบอาจารย์ ลูกสำนึกในความเมตตาของพระอาจารย์เสมอ น้อมนำคำสอนของพระอาจารย์มาปฏิบัติ คราวที่แล้วได้เรียนถาม ลูกได้รับคำตอบและน้อมนำไปปฏิบัติเสมอ ลูกจะไม่นำธรรมที่ลูกยังไม่ถึง ที่ลูกเข้าไม่ถึง ไม่นำคำพระอาจารย์ ไม่นำธรรมของพระพุทธเจ้ามาเป็นของลูก น่าจะเป็นปีกว่าแล้วที่ไม่ได้เรียนถามพระอาจารย์ ลูกยังปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมากขึ้นเรื่อยๆ ขอรายงานผลการปฏิบัติ

(๔-๕ หน้าแนะนำ อ่านไม่ไหว แต่เราอ่านแล้วได้เนื้อหาสาระ ๔-๕ หน้าเลยนะ สุดท้ายเขาถามว่า)

ลูกควรปฏิบัติอย่างไร ที่เดินมาถูกต้องหรือไม่ ต้องทำอะไรเจ้าคะ ขอกราบเท้า อาจารย์ด้วยเคารพยิ่ง

ตอบ : นี่พูดถึงคำถามไง คำถามนี้ยาวมากๆ เลย ยาวมากๆ หมายความว่าเขาเล่าถึงประสบการณ์ เพราะคำถามถามว่าขอแนะนำเพิ่มเติมเจ้าคะ แล้วก็เล่าประสบการณ์การปฏิบัติมาหลายหลาย แล้วการปฏิบัติมาหลายหลาย คือว่าเขาไปรู้ ไปเห็น นี่ไปรู้ ไปเห็น ไปรู้เท่าทัน เห็นกิเลสความเกิดดับตัดฉับๆ ไป แล้วก็เจ็บไข้ได้ป่วย ไปรู้ ไปเห็นถึงความไม่เสมอภาคของสัตว์ ของมนุษย์ ของต่างๆ นี่เวลาปัญญามันเกิด เวลาปัญญามันเกิดเขามีความรู้ ความเห็นไปหมด แล้วเขาเศร้าใจ เขามีผลกระทบกับความรู้สึกต่างๆ อันนี้มันเป็นความเห็น แล้วก็คิดว่าเราปฏิบัติมาอย่างนี้มันจะถูกทาง

คำว่าถูกทาง เห็นไหม คำว่าถูกทาง เราปฏิบัติมาถูกทางแล้ว แล้วนี่ขอคำแนะนำจากอาจารย์ต่อว่าแล้วจะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อไป แล้วถนนหนทางมันจะเป็นแบบใด

ถาม : ลูกควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อเดินให้ถูกต้อง ไม่ให้ผิดเพี้ยนไป

ตอบ : การปฏิบัติอย่างใดนะ การปฏิบัติ เห็นไหม การปฏิบัติ เริ่มต้นการปฏิบัติครูบาอาจารย์ท่านสอน ท่านสอนที่ถูกต้อง เวลาทางการศึกษา เวลาทางการศึกษา เวลาเขาสอนเด็ก เด็กมันต้องเรียนอนุบาลมาก่อน เรียนอนุบาลขึ้นมา เรียนประถม เรียนต่างๆ พอขึ้นไปเรียนทางวิชาชีพ วิชาชีพเขาต้องฝึกหัดของเขา ถ้าวิชาชีพฝึกหัดของเขา นี่มันมีพื้นฐานมันมา เขามีทั้งพื้นฐานของเขามา

ถ้าเราไม่มีพื้นฐานเรามา นี่เราเป็นเด็กฝึกงาน เด็กฝึกงานเราไม่ได้เรียนมาโดยตรงเราไปฝึกงาน เด็กฝึกงาน ฝึกงานมันก็มีประสบการณ์ตามความจริงของเขา พื้นฐานทางวิชาการของเขาจะอ่อนกว่าเด็กที่มีพื้นฐานมา เด็กมีพื้นฐานมามันเรียนของเขามา แล้วเขาเรียนมาทางวิชาชีพ เขาฝึกงานของเขา มา เวลาเขาเรียนจบมาเขามีประสบการณ์การทำงานด้วย เขามีองค์ความรู้ที่รองรับเขาด้วย แต่เด็กที่ฝึกงาน เด็กที่ฝึกงานเขามีประสบการณ์ของเขา ถ้ามีประสบการณ์ของเขา แต่เขาไม่ได้เรียนพื้นฐานมา พื้นฐานทางองค์ความรู้ของเขา เรียนพื้นฐานมามันจะอ่อน แต่ว่าเขามีประสบการณ์ของเขา

นี่การทำงานของเขา การฝึกของเขา ในการปฏิบัติก็เหมือนกัน ทางปฏิบัติอยู่ไหน ทางอันนอก มรรคโคอยู่ไหน มรรคโคอยู่ไหน ถ้ามรรคโคอยู่ไหน เวลาทางโลก ทางโลก

ที่เข้าทางไอที ทางเข้าอินเทอร์เน็ต แม้แต่มันชำรุดเสียหายต่างๆ มันก็เข้าไม่ได้แล้ว แล้วนี่ทางปฏิบัติ ทางเข้าสู่ใจ ทางเข้าสู่ธรรม ถ้าทางเข้าสู่ธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่ามรรคโคทางอันเอกๆ ทางอันเอกมันความถูกต้อง แต่ในเวลาเราปฏิบัติไปนี่ปี ๒ ปีแล้วเราบอกว่าจะไม่เอาธรรมะของท่านอาจารย์ จะไม่เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นของเรา แล้วเราปฏิบัติของเราตามความเป็นจริง

ถ้าตามความเป็นจริง แล้วทางมันอยู่ไหนล่ะ? เวลาเส้นทางนะ ทางปฏิบัติในทางปฏิบัติของเรามันต้องมีพื้นฐาน มีพื้นฐานหมายความว่าเวลากรรมฐานของเราเริ่มต้นเวลาหลวงปู่มันท่านฝึกนะ หลวงปู่มันท่านฝึก เวลาใครจะมาบวชท่านให้เป็นปะขาวก่อนเป็นปะขาวแล้วต้องฝึกหัด ฝึกหัดข้อวัตร ฝึกหัดตัดผ้า ฝึกหัดอุปัฏฐากพระ เพราะคำว่าอุปัฏฐากพระ เพราะเดี๋ยวเขาบวชมาเขาจะเป็นพระ ถ้าเขาบวชเป็นพระเราฝึกหัดอุปัฏฐากอุปัฏฐากนี่ผิดถูกพระคอยบอก แล้วเวลาเราบวชเป็นพระแล้วนี่เราจะรู้ว่าจะไรถูก อะไรผิดเพราะเราเคยอุปัฏฐากพระมา

นี่นี่พื้นฐานๆ ในภาคปฏิบัติเขาจะให้ฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติ เวลาฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติ พอมันฝึกเป็นแล้วให้หัดท่องขานนาค ท่องแล้วให้หัดสวดปาติโมกข์ สวดไปแล้วท่านถึงให้บวช ๓ ปี ๘ ปีนะหลวงปู่มันท่านถึงจะให้บวชถ้าจะบวชจริงๆ เว้นไว้แต่บวชประเพณีท่านก็ให้บวชของท่าน นี่ถ้ามันมีพื้นฐานมา มีพื้นฐานมาแล้วเวลาพื้นฐานมาแล้ว เวลาบวชมาแล้ว บวชมาแล้วเวลาปฏิบัตินี้ทางอยู่ไหน เวลาข้อวัตรปฏิบัติมันเป็นข้อวัตรปฏิบัติ มันเป็นรูปธรรมที่จับต้อง ที่ปฏิบัติกัน

เวลาเรามาศึกหัดหัวใจของเรา จิตนี้เหมือนนักท่องเที่ยว เวลาจิตนักท่องเที่ยว เวลาหลวงปู่มันท่านบอกจิตนี้เหมือนนักท่องเที่ยว มันท่องเที่ยวในวิญญูะ มันเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ แต่เวลาของเรานี้เราปุณฺชนจิตเหมือนนักท่องเที่ยว ท่องเที่ยวไปในอารมณ์ความรู้สึก ในความคิดใจ มันคิดร้อยแปด จิตนี้เหมือนนักท่องเที่ยว มันไปของมันเต็มที แล้วไปเต็มที แล้วเราจะหยุดมันอย่างไร? เวลาเราจะหยุดมันแล้ว หยุดแล้วเราจะได้ประโยชน์จากจิตของเราไหม? เวลามันหยุดมันหยุดอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน จะถามว่าประพจน์ปฏิบัติอย่างไรต่อไป แล้วเส้นทางมันอยู่ไหน? เส้นทางอยู่ไหนมันก็คิดไปประสาทางโลกใจ เราจะบอกว่าสิ่งที่โยมทำๆ กันมามันต้องปรับพื้นฐานกันก่อน ถ้ามันยังไม่ได้ปรับพื้นฐานมาก่อนมันเป็นโลกียปัญญา คำว่าโลกีย

ปัญญากับโลกุตตรปัญญา คนไม่เคยปฏิบัติจะแยกไม่ออกหรือกว่าอะไรเป็นโลกียปัญญา อะไรเป็นโลกุตตรปัญญา แล้วก็เข้าใจ

นี่ผลของการปฏิบัติที่รายงานผลมา มันจะเป็นโลกียปัญญา มันจะเป็นจินตมยปัญญา มันจะเป็นของมันไป แล้วพอเป็นของมันไปมันคิดใหม่ล่ะ? ทางอยู่ไหน? มันคิดใหม่? นี่ใจคู่สิคนเราเกิดมามันเป็นทารกอยู่แล้ว แล้วเวลาเป็นทารกมันต้องเติบโตขึ้นมา แล้วมันเติบโตขึ้นมา อยู่ที่พ่อแม่มีความอบอุ่น พ่อแม่ฝึกหัดขึ้นมา เด็กคนไหนมันเป็นเด็กที่ไม่มีปมด้อย เด็กต่างๆ ชีวิตมันก็เป็นปกติ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าโลกียปัญญากับโลกุตตรปัญญา สิ่งที่ว่าปัญญานี้ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมาเป็นโลกียปัญญา ถ้าโลกียปัญญา พอโลกียปัญญามันคิดใหม่ล่ะ? มันไม่คิด ไม่คิดตรงไหน ไม่คิดที่ว่ามันก็เป็นแบบนี้ เพราะมันเป็นเรื่องโลก ปุถุชน ปุถุชนมันก็คิดกันแบบนี้ นี่ปุถุชนคิดกันแบบนี้ แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมาทีไรบอกว่าเป็นนุ่น เป็นนี่ เวลาเราฟังคำถามขึ้นมา เราก็รับฟังใจ เราฟังเราก็รู้ใจ รู้ว่าเบสิกมันเป็นแบบนี้

นี่ใจที่หลวงตาท่านบอกว่าเวลาปฏิบัติเริ่มต้นมันแสนยาก การปฏิบัติมียากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวฝึกหัดเริ่มต้นจะปฏิบัติให้มันทำงานเป็น เหมือนคนฝึกงาน คนทำงานไม่เป็นมันก็ต้องฝึกงานทำงานให้ เป็น ทำงานให้ เป็นมันถึงจะทำงานเป็น ประโยชน์ขึ้นมา แล้วถ้าคนไม่ฝึกงานเลย คนทำงานไม่เป็นไม่ให้มันฝึกเลยมันก็ไม่เป็น

ฉะนั้น เวลาคนฝึกงานมันก็ต้องฝึกอย่างนั้นแหละ มันจะฝึกจะถูกมันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของบุคคลคนนั้น บุคคลคนนั้นเวลาปฏิบัติถูก ปฏิบัติผิด ทั้งๆ ที่บุคคลมีวาสนานะ ปฏิบัติครั้งแรก โอ้โฮ จิตมันลงดีมาก จิตมันทำอะไรมันคล้อยตามหมด มันประสบความสำเร็จ มันเป็นไปที่เป็นความสุขหมดเลย เวลามันเสื่อมหมดเลย แล้วจะฟื้นฟูขึ้นมาได้อย่างไร? พอฟื้นฟูก็ฟื้นฟูขึ้นมาไม่ได้ ทั้งๆ ที่เวลามันทำ เวลาครั้งแรกที่ทำ มันถูกนะ เราจะบอกว่าจิตนี่มันเป็นนามธรรม จิตนี่มันหลากหลายนัก เดี่ยวมันก็ดี เดี่ยวมันก็ร้าย

คำว่าเดี่ยวนั้นเป็นไปได้หลากหลาย มันเป็นไปได้ทุกๆ อย่าง แล้วมันเป็นไปได้ทุกๆ อย่าง แล้วจะควบคุมมันอย่างไร? นี่เวลาจะควบคุมจะควบคุมมันอย่างไร จะควบคุมดูแลอย่างไร ที่นี้การจะควบคุมดูแลมันก็การฝึกหัดใจ ถ้าการฝึกหัดนี้ทางอยู่

ไหน? ทางอยู่ไหน? ทางที่มันเป็นอยู่ เห็นไหม เวลาทางอยู่ไหน เวลาปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานหมดเลย แล้วทุกข์ยากมาก แล้วเขาก็เสนอทางที่ปฏิบัติใหม่ นะ รู้ตัวทั่วพร้อม ถ้ารู้ตัวทั่วพร้อม นี่ทางอยู่ไหนมันปฏิเสธทางเลย มันปฏิเสธทางของจิต มันปฏิเสธทางของเรา มันปฏิเสธผลการกระทำของเรา แต่เวลาไปปฏิบัติ ไปใช้ทางสาธารณะ ทางค้วน

เวลาขึ้นทางค้วนเขาต้องเสียค่าขึ้นทางค้วนนะ แล้วขึ้นทางค้วนมันต้องขึ้นที่ป้อมยามของทางค้วน ขึ้นที่ทางขึ้นทางค้วน นี่ทางค้วน ทางค้วนทางสาธารณะ ถ้าเป็นทางสาธารณะเป็นทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทางค้วนคือธรรมและวินัย ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ทางสาธารณะ พอทางสาธารณะเราไปใช้ทางสาธารณะ ถ้าทางสาธารณะนะ นี่ทางสาธารณะบางประเทศ ทางสาธารณะเขาไม่ให้ปลูกบ้านเรือนในริมทางสาธารณะนั้น เขาจะให้เป็นชอกเป็นซอยเข้าไปแยกออกจากทางสาธารณะ เขาถึงมีเทศบัญญัติถึงจะให้ปลูกบ้านเรือนขึ้นมาได้ แต่ถ้าทางสาธารณะเขาไม่ให้ปลูกบ้านเรือนขึ้นมาเลย เพราะมันจะเป็นอันตราย เขาจะไม่ให้ผู้คนอาศัยอยู่ที่ริมทางซูปเปอร์ไม่ให้อาศัย จะให้อาศัยตั้งแต่ตัดถนนแยกออกไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าทางสาธารณะเป็นทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราบอกว่ารู้ตัวทั่วพร้อม รู้ตัวทั่วพร้อม แล้วพอรู้ตัวทั่วพร้อมมันรู้หมด แล้วว่างหมด เขาใช้คำว่าว่างหมด มันจะไม่มีผลกระทบเลยเพราะรู้เท่าหมด แล้วปัญญารู้หมด แล้วได้อะไรต่อ? เพราะอะไร? เพราะเป็นทางสาธารณะ นี่ทางสาธารณะมันเป็นทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเอาสิ่งนั้นมาเป็นสูตรสำเร็จครอบใจเราไว้ แล้วมันเติบโตขึ้นมาได้ แล้วมันว่างไหม?

นี่เพียงแต่ว่าเวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราจะมี ความทุกข์ ความยากในใจ เวลา ความทุกข์ ความยาก เวลากิเลสมันเผาผลาญในใจมันมีความทุกข์มาก แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกเลยต้องให้ทำความสงบของใจเข้ามา ต้องหาทางของเราให้เจอ ทางของเราก็คือจิตของเราสงบเข้ามาได้ มันปล่อยวางเข้ามาได้ ถ้าจิตเราปล่อยวางเข้ามาได้เราก็ฝึกหัดของเราขึ้นไป มันจะเป็นทางส่วนบุคคล เห็นไหม นี่พระอรหันต์ ๑๐๐ องค์ก็ ๑๐๐ อย่าง พระอรหันต์แต่ละองค์มันจะมีมรรค มีผลในใจของพระอรหันต์องค์นั้น แล้วก็มีความชำนาญขององค์นั้น แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วมันจะเป็นอย่างไรล่ะ? ทางอยู่ไหนๆ ล้มลุกคลุกคลานกันอยู่อย่างนี้

คำว่าลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิเพราะเราทำแล้ว มันเป็นพื้นฐานใจ ในการประพฤติปฏิบัติ นะ คุณิเราชาวพุทธ ชาวพุทธของเราในเมืองไทย ๖๐ กว่าล้านคน แล้วชาวพุทธที่นับถือ พุทธศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในโลกคือประเทศจีน ประเทศจีนมีพันกว่าล้าน แต่ศาสนาเรามี หลายศาสนา แต่เวลาประชากรเขามาก แล้วเขาถือพุทธศาสนา แต่พุทธศาสนิกาย ะไรนั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ นี่พูดถึงจำนวนว่าชาวพุทธมีมากมายขนาดไหน แล้วเวลา ประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเป็นความจริงมันเหลือมากก็องค์ เหลือมากก็คน ถ้าเป็นความจริง ขึ้นมาเป็นความจริงได้ ถ้าเป็นความจริงไม่ได้ เราปฏิบัติเป็นการบรรเทาทุกข์ไป เรา ปฏิบัติกันเพื่อบรรเทาทุกข์ คุณิเราทำบุญกุศลกัน ทำบุญกุศลเพื่อความสุข ทำบุญกุศลเพื่อ ผลบุญของเรา

นี่ทำบุญกุศล ถ้าเวลาทำบุญแต่ละภพแต่ละชาติขึ้นไป นี่สร้างอานาจาสนาบารมี ถ้าสร้างอานาจาสนาบารมี ผู้ที่มีปัญญานะเขาไม่ได้สอนตัวเองเลย ครูพักลักจำ เขาสอน คนอื่นแท้ๆ ไปเก็บเกี่ยวมาเป็นผลประโยชน์ของเราหมดเลย ไอ้คนที่มันเบาปัญญานะเขา สอนจ้จ้จ้จ้จ้เลย มันยังไม่ได้ประโยชน์เลย แต่คนที่เขามีปัญญา ครูพักลักจำนะ เขา ไม่ได้สอนเราเลย อย่างพระสารีบุตรนี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์สอนหลาน แต่พระสารีบุตรฟังอยู่ พระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์เลย แต่เวลาพระพุทธรูปเจ้าไปจ้จ้จ้จ้ ไซ้กับพระทั่วๆ ไป ไม่ได้อะไรเลย มันอยู่อย่างนั้นแหละ นี่พูดถึงอานาจาสนาที่เรา ทำบุญกุศลกันอยู่ที่นี่ทำเพื่อประโยชน์นี้

ฉะนั้น เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เขาว่าทางอยู่ไหน? ทางอยู่ไหน? เราจะปฏิบัติ อย่งไร การปฏิบัติของเราเนะเราปฏิบัติเพื่อประโยชน์กับเรา นี่เพื่อประโยชน์กับเราแล้ว แล้วถูกต้องไหมล่ะ? นี่ถ้ามันถูกต้อง มันถูกต้อง คำว่าถูกต้องมันก็เจริญแล้วเสื่อม การ ถูกต้องไม่ใช่ถูกต้องแล้วมันจะเป็นวิทยาศาสตร์ ทำสิ่งใด ตอนนี่การศึกษาไป เราเรียน มหาวิทยาลัยนี้ เวลาเราไปเรียนมหาวิทยาลัยอื่นเราก็โอนหน่วยกิตเราไปเลย ได้เรียน มาแล้ว เอาหน่วยกิตนี้มาว่าเราได้ผ่านแล้ว แล้วเวลาปฏิบัติล่ะ? สมาธิเดี๋ยวนี้เนะ ทำสมาธิ เดี่ยวนี้ พอเวลามันเสื่อมไปหมดเลย แล้วทำอย่างไรแล้วทำต่อเนื่อง จิตเวลามันเจริญแล้ว เสื่อมมันยิ่งลำบากกว่าคนปฏิบัติใหม่อีก

ฉะนั้น เวลาเป็นนามธรรมแล้วมันไม่อยู่กับเราตลอดไป มันเจริญแล้วเสื่อม เจริญ แล้วเสื่อม ที่มันจะเหลืออยู่ เหลืออยู่ประสพการณ์ ประสพการณ์ว่าเราเคยทำได้อย่างนั้น

ถ้าเราเคยทำได้อย่างนั้น ถ้าเรามั่นคง เราทำได้จริงมันก็จะเป็นอย่างนั้น ถ้าเราทำไม่ได้จริง มันก็ไม่ใช่เป็นอย่างนั้น ฉะนั้น เขาก็เล่ามาเป็นฉากๆ มาเลย บอกว่าเวลาเขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พอมีความคิดอะไรเกิดขึ้นมาก็ตัดฉับๆ ไปเลยนะ ไม่มีการพิจารณาอย่างใด นี่มันก็แบบที่เราปฏิบัติ

เริ่มต้นการปฏิบัติเขาว่าขั้นศีลธรรม ขั้นศีลธรรมการอดทนนะ เราทำสิ่งใดถ้ามันทำแล้วไม่ได้ผล ถ้าเราอ่อนแอเราก็จะไม่ได้สิ่งใดเลย แต่ถ้าเรามีขันติ มีความมานะ มีความบากบั่น เราทำของเราไป เพราะอะไร? เพราะว่าสิ่งที่ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วถ้ามันเกิดดับ ถ้าปัญญาเราไม่พอเราก็ใคร่ครวญสิ่งใดไม่ได้หรือ เราใคร่ครวญสิ่งใดไม่ได้เราก็ต้องใช้ขันติความอดทนต่อสู้ นี่การตัดฉับๆ โดยไม่ใช้ปัญญามันก็ถูกส่วนหนึ่ง มันก็ถูกเวลาที่เราจะเอาประโยชน์กับความสงบ แต่เวลาถ้าเราใช้ปัญญา การตัดโดยที่ไม่พิจารณามันเป็นไปได้

ถ้าพิจารณา เอาอะไรพิจารณา ถ้าจะพิจารณาเพราะกำลังเราไม่มี ถ้ากำลังเรามีแล้ว เราถึงพิจารณาได้ แล้วถ้าคนที่ไม่เคยทำสมาธิเลย เวลาพิจารณา เราพิจารณาได้อยู่แล้ว เพราะอะไร? เพราะเริ่มต้นเราจะปฏิบัติเราก็มีกำลังใจ เรายังสดชื่นอยู่ แล้วมันพิจารณาได้หมด มันตั้งปัญหาอะไรขึ้นมามันก็ขบคิด ขบแตกได้หมดแหละ นี่มันขบแตกได้หมด แล้วนี่เป็นปัญญาอะไร?

นี่ไงเราตั้งปัญหาขึ้นมา แล้วเราก็ใช้ปัญญาขบปัญหานั้น ปัญหานั้นจบ ปัญหานั้นจบแล้วมันเป็นอะไรล่ะ? เพราะจิตเรายังไม่สงบอะไรขึ้นมา แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันพิจารณาของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมาจนจิตมันสงบ จิตสงบเรารับรู้ได้ รับรู้ได้ นี่ทางของเรา ไม่ใช่ทางสาธารณะ ทางสาธารณะคือธรรมและวินัย คือเราชาวพุทธนี้สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสมบัติสาธารณะ ของที่เป็นอยู่มันเป็นของสาธารณะ แต่ไม่ใช่ของเรา เรา ของๆ เรา เราจะต้องทำของเราขึ้นมาเป็นถนนส่วนบุคคล ถนนของเรา แล้วถนนของเราอยู่ไหน ถนนของเราอยู่ไหน ถ้าจิตเราไม่สงบเราไม่เห็นถนนของเรา

นี่เวลาเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิคือว่าเราเกิดมาในวัฏฏะ เราเกิดในวัฏฏะเรามีสิทธิ์ในความเป็นมนุษย์ แต่เพราะเรานับถือพุทธศาสนา เราถึงมาใคร่ครวญในธรรมะของพระพุทธเจ้า นี่ทางสาธารณะ ทางสาธารณะเราก็ฝึกหัดดีเพราะเรามีครู มีอาจารย์ไง เรามี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาใด เราเป็นชาวพุทธใด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากมรดกธรรมไว้กับเราใด ฝากมรดกธรรมไว้กับเรา แต่เรายังไม่ทำความเป็นจริงขึ้นมาใด นี่เวลาเราใช้ เราก็เป็นเจ้าของศาสนา เราก็เป็นบริษัท ๔ เราก็มีสิทธิ เรามีสิทธิในพุทธศาสนา

นี่ปัญหาอุปสรรคสมาธิ เพราะเราก็ครีททางธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ เราก็คิดของเราได้ไง มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เรารู้สึกของเราขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา นี่เวลาใช้ปัญหาอุปสรรคสมาธิถ้าจิตสงบเข้ามา เวลาจิตมันเสวยมันถึงเห็นใจ จิตเห็นอาการของจิต จิตเป็นผู้เห็นการเกิดดับ กับความรู้สึกนึกคิดเป็นผู้เห็นความเกิดดับ เริ่มต้นขึ้นมา ความรู้สึกนึกคิด สามัญสำนึกใจ เรารู้ว่ามันเกิด มันดับ เพราะความคิดเรารู้ว่า ความคิดดับเรารู้ นี่โลกีย์ปัญญา เพราะเป็นทางสาธารณะไม่ใช่เป็นทางส่วนบุคคล เป็นทางของเรา ถ้าทางของเรา เวลาจิตมันสงบแล้ว มันจะรู้จะเห็น ถ้าจะรู้จะเห็นขึ้นมา มันเห็นขึ้นมา มันก็พิจารณาของมันเข้ามา

นี่แล้วบอกว่า พอผล เขาทำสมาธิ ผลที่ลูกทำสมาธิมากขึ้นมันก็มีการเปลี่ยนแปลงไปรู้ไปเห็นนิมิตร้อยแปดไปเลย ถ้าผลของการทำสมาธิ เวลาสมาธิยังไม่เกิดขึ้น เวลาใช้ทางสาธารณะ ใช้ทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้เตลิดเปิดเปิงเลย พอเราทำสมาธิได้ พอเราจะมีถนนหนทาง มันใช้ทางตัวเองไม่เป็นอีก นี่ไปรู้ไปเห็นสมาธิ ไปเห็นนิมิต ไปเห็นร้อยแปด เห็นสมาธิ คนไม่มีถนนหนทางนะ ที่ตาบอดมันไม่มีทางเข้าออก ถ้าปากนะ ที่ตาบอด บ้านเรามันไม่มีทางเข้าออกถ้าปากมาก เพราะว่าจะเข้าจะออกมันลำบาก ต้องอาศัยคนอื่นตลอดเลย เวลาเราจะหาทางออกเราต้องไปเจรจา เราต้องหาหนทางออกจนได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ายังทำความสงบของใจไม่เป็นก็ไม่มีทางไปเหมือนกัน พอทำความสงบของใจได้มันไปรู้ไปเห็นนิมิตต่างๆ ไปรู้ไปเห็นนิมิตต่างๆ รู้เห็นนิมิตแล้วได้ประโยชน์อะไรล่ะ? รู้เห็นนิมิต ไปรู้ไปเห็นร้อยแปดพันเก้าเลย ฉะนั้น เวลาอย่างนี้ เวลาฝ่ายแนวทางปฏิบัติที่เขารู้ตัวทั่วพร้อมเขาถึงบอกว่าไอ้พวกพุทธโธ ไอ้พวกสมณะมันจะเกิดนิมิต เกิดนิมิต จะเกิดนิมิตมันก็ต้องแก้ตามนิมิตไป มันต้องแก้ตามนั้นไป นี่มันทางของเราไป ทางของเราเพราะถนนหนทางมันไม่มี บ้านเรือนบางทีนะ คูถถนนหนทางของเขา ๘ เลน ๑๐ เลน ถนนเขากว้างขวางมากเลย เขาก็สะดวกสบายของเขา เขาไม่มี

นิมิตเลยเพราะถนนมันโล่ง มันไม่มีต้นไม้มาบังให้เกิดอุปาทานยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด ถนนโล่งไปหมดเลย

เขาไม่มีนิมิตหรอก เขาจะพุทโธเขาไม่มีนิมิต เขาทำอะไรก็ไม่นิมิต ทางของเขาจะโล่งโล่ง ทางของเขานี้ทางส่วนบุคคล ทางของเขาดี นี่เขาก็ไม่คิด ไอ้ทางของเรานี้หนึ่ง ที่คาบอดอยู่แล้วไม่มีทางเข้า ทางออก กว่าจะหาหนทางได้ พอหาหนทางได้มันเป็นหลุม เป็นบ่อขึ้นมา ก็บอกว่านั่นนะเป็นสระเลี้ยงปลา นั่นนะเป็นสระว่ายน้ำ มันเกิดนิมิต นิมิตมันไม่จริง ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อมันเป็นสระที่ไหนล่ะ? จิตมันไปรู้ไปเห็นนิมิต มันจะชักนำให้จิตมันไป

ฉะนั้น ถนนเขาไว้ใช้สัญจร เขาไว้ใช้เข้าออก เขาไม่ได้ไปทำสระน้ำ เขาไม่ได้ไปทำสระว่ายน้ำไว้กลางถนน แต่พอมันมีเป็นหลุมเป็นบ่อขึ้นมา สระว่ายน้ำนี่นิมิต ถ้าเราเป็นคนปกติใช้ไหม เรารู้ว่าไอ้ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อเราก็กมชะ ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อเราก็กปรับหน้าดินมันก็จบ ถนนเราก็กมชะ นิมิตก็คือนิมิต ถนนเขาไว้สัญจรไง สัญจรไปไหน สัญจรไปหาคุณธรรมไง เพราะสมาธิมันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าวิปัสสนานะมันก็เป็นอีกแบบหนึ่ง นี่พูดถึงถ้าเป็นอีกแบบหนึ่ง

ฉะนั้น ว่าเวลาถ้าจิตเขาเป็นนิมิตแล้ว เขาใช้ปัญญาแล้ว เขาไปดูนู่นดูนี่ว่าสิ่งนั้นมีการไม่เสมอภาค ไปเห็นสัตว์ เห็นคนแล้วไม่เสมอภาค ก็ปัญญามันเกิด เกิดก็เกิด ปัญญาอบรมสมาธิมันก็เป็นรอบๆ หนึ่ง เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมาบอกว่าเป็นผู้มีอุเบกขา เป็นผู้วาง อุเบกขาเป็นธรรมหรือเปล่า อุเบกขาเป็นธรรมไหม? สุขเวทนา ทุกขเวทนา อุเบกขาเวทนา ถ้าอุเบกขาเวทนา เพียงแต่ที่เราเปรียบเทียบกัน เราเปรียบเทียบว่าสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ไม่เป็นประโยชน์

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ สิ่งที่เป็นธรรมวินัย ที่เป็นบัญญัติที่เราคุยกันอยู่นี้ ที่ว่าสิ่งที่เราสื่อสารกันเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางเป็นธรรมวินัยเราถึงมีบัญญัติ บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าวางไว้แล้วเราสื่อสารกัน แต่ถ้าพระปัจเจกพุทธเจ้าสอนได้เหมือนกัน แต่ท่านไม่ได้บัญญัติไว้ ท่านรู้ของท่าน ท่านรู้ของท่าน ท่านสอนได้เฉพาะของท่าน พระปัจเจกพุทธเจ้า นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัย ถ้าวางธรรมวินัย เราเองเราก็เปรียบเทียบ นี่ทางสาธารณะ อย่างนี้เป็นอุเบกขา อุเบกขา สิ่งที่มันเป็นอรรถา อ้าว ก็ว่าไป

เราจะบอกว่าสิ่งที่ทำมามากน้อยขนาดไหนนะ ถ้ามันเป็นประสบการณ์มันวางไว้ การประพฤติปฏิบัติมันต้องมีการลองผิดลองถูก แล้วจิตมันมีรอยแปด จิตนี้ะมันเป็นได้ หลากหลาย จิตนี้มีหัตถ์ธรรมมาก มหัตถ์ธรรมจริงๆ เวลาจิตนี้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เวลาเขาจะเป็นเทพบุตร เขาจะสื่อสารมา เขาสื่อสารมาไง จิตมันเป็นได้ หลากหลายขนาดนั้น มันมหัตถ์ธรรม แล้วเขาจะรู้ว่าคิดอย่างไร มีความเห็นอย่างไร โลก ของเทวดา โลกของสิ่งที่เป็นทิพย์ กับโลกของเราโลกสิ่งที่เป็นมนุษย์ มนุษย์ของเรา ตอนนี้สมัยปัจจุบันนี้เขามีทางจิตแพทย์ จิตวิทยาเขาพยายามจะซุดเข้าไปถึงความรู้สึกนึก คัดของมนุษย์เรื่องจิตเภท เรื่องการรักษา

นี่เรื่องของจิตใจ ขนาดว่าหมอนะหมอรักษาเรื่องความเจ็บไข้ได้ป่วยของมนุษย์ก็ อีกอย่างหนึ่ง ในปัจจุบันนี้คนเจ็บไข้ได้ป่วยทางความรู้สึก เจ็บไข้ได้ป่วยทางจิตเขาก็มี จิตแพทย์ แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติเราก็มีกายกับใจเหมือนกัน เวลาเราบวชเราเอาร่างกายมาบวช แต่จิตใจของเราล่ะ?

จิตใจของเรา เราบวชมาแล้วเป็นสมมุติสงฆ์ พระเราบวชมาแล้วเป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาโดยอุตติจตุตถกรรม เป็นพระโดยสมบูรณ สิบบูรณโดยสิทธิตามกฎหมาย สิทธิตามพุทธศาสนา สิทธิตามชาวพุทธที่ยอมรับ แล้วจิตใจมันเป็นพระจริงหรือเปล่า ล่ะ? ความเป็นพระขึ้นมามันก็ต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ต้องให้เป็นจริงขึ้นมา ให้ใจเป็น พระขึ้นมา ฉะนั้น เวลาปฏิบัติขึ้นมาเรื่องของจิตแล้ว นี่ทางโลกเขามีหมอ แพทย์เขา รักษาทางร่างกาย แล้วก็แพทย์รักษาทางจิต เพราะอะไร? เพราะต้องการให้คนสมบูรณทั้ง จิตและร่างกาย

ฉะนั้น เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราบวชขึ้นมา สิ่งที่เป็นรูปธรรมก็คือร่างกาย ของมนุษย์ มนุษย์มีศรัทธา มีความเชื่อก็ไปบวชมาเป็นพระ บวชเป็นพระก็บวชที่ร่างกาย ใจ มันยังไม่ได้บวชหัวใจใจ ถ้ามันจะบวชหัวใจ หนทางของใครล่ะ? ไปอยู่กับหลวงปู่ มั่น พวกเราไปศึกษากับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมามีแนวทางของ ท่านแล้ว ท่านทำความเป็นจริงของท่าน นั่นเป็นทางของหลวงปู่มั่น ทางของหลวงปู่มั่น เป็นทางกว้างขวางด้วย เพราะทางหลวงปู่มั่นท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ เวลาหลวง ปู่เสาร์ท่านปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ไปแก้พระปัจเจกพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ไปแก้พระโพธิสัตว์

นี่เวลาหลวงปู่มันท่านไปแก้ ท่านต้องแก้ตัวท่านก่อนไง ท่านแก้ตัวท่านท่านถึงแก้คนอื่น นี่พูดถึงหนทาง หนทางที่กว้างขวาง กว้างขวางเพราะท่านสร้างบารมีมา หนทางของท่านถึงกว้างขวางมาก ทางมันอยู่ที่ไหน แล้วนี่เวลาเราปฏิบัติทางอยู่ที่เรา นี่เราเป็นชาวพุทธเราก็ยึดถือศาสนาของเราครูเอกของโลก เราก็ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษาพระไตรปิฎก แต่ศึกษาแล้วปัญญาของเรามันอ่อนด้อย ศึกษาแล้วมันหาหนทางไม่เจอ เพราะพระพุทธรเจ้าสอนไว้มากมายมหาศาล พระพุทธรเจ้าพุทธปัญญามันกว้างขวางมาก แล้วทางของเราอยู่ไหนล่ะ? นี่ทางของเรา

ทีนี้พอในยุคปัจจุบันนี้หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านด้วยความเป็นจริงของท่าน พวกเราถึงหาครูอาจารย์คอยชี้นำทาง แล้วพอชี้นำทาง ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริงท่านชี้นำทาง ชี้นำทางเข้าสู่หัวใจ เข้าสู่หัวใจผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เพราะทุกหัวใจต้องการทางของตัว อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนต้องการทางของตนให้เจอ ถ้าตนหาทางของตนไม่เจอ ตนก็จะเข้าไปสู่สติจิต ไปสู่สติจิต มารมันอยู่ที่นั่น กิเลสมันอยู่ที่นั่น ทุกคนประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ต้องเข้าไปสู่กิเลสของตัว ไปชำระล้างกิเลสของตัว ไปกำจัดกันที่นั่นไง นี่ทางของตัวมันอยู่ที่นี้

ฉะนั้น ไอ้สิ่งที่ทำมา ประสบการณ์ที่เขียนมานี้ะมันน้อยนิด มันก็เล็บเล็ยละ มันก็เล็บเล็บของหลวงปู่มั่น มันก็เล็บเล็บของครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่นท่านตกระกำลำบากยิ่งกว่านี้ เพราะมันไม่มีครูบาอาจารย์ เพราะเวลาหลวงปู่มั่นเวลาท่านเล่าให้หลวงตาฟัง ท่านไปทำนะไปพม่า คือตอนที่ท่านปฏิบัติคนมันเอาจริง แล้วมันไม่มีใครสอน ไปถามใครใครก็ไม่รู้เรื่อง เปิดพระไตรปิฎกอ่านแล้วก็งง เข้าไปในพมานะ เข้าไปในพม่า เข้าไปในลาว เข้าไปในเขมร ไปหมด ไปจนทั่ว สุดท้ายต้องทำเอง สุดท้ายต้องกลับมาทำเองเหมือนกัน เวลาทำเองขึ้นมา ทำเองแล้วก็ศึกษา ทำเองก็ไม่ถึงพระไตรปิฎก ไม่ถึงศาสนา ทำเองก็เทียบเคียงๆ ท่านทำของท่านมา แล้วท่านรู้ ท่านเห็นมากกว่านี้เยอะ ท่านรู้ ท่านเห็นมากกว่านี้เยอะ แล้วเห็นจริงๆ ด้วย

พอเห็นจริงๆ คูสืออยู่ที่ถ้ำสาริกา นี่สงสารนะ กำหนดจิตลงมาถึงหลวงตาที่ตื่นเขาคิดถึงครอบครัว ด้วยลงมาอยากจะเตือนเขา อยากจะให้เขาได้ฝึก ฝึกความคิด เห็นไหม ฝึกความคิดถึงครอบครัวไง ตอนเช้าก็ไปทัก หลวงตา หลวงตาแต่งงานกับภรรยาคนเดิม

เมื่อคืนที่รอบ คิดแต่เรื่องครอบครัวใจ จนหลวงตาท่านสะอึกเลย เพราะทั้งคืนเลยคิดถึง แต่แม่อิหนูที่บ้านทั้งคืนเลย พอหลวงปู่มันพูดอย่างนั้นปั๊บ เข้าขึ้นมาเก็บข้าวเก็บของหนีไปเลย นั่นละ

นี่เพื่อจะเตือนเขา เพื่อจะบอกเขา แต่การบอกนั้นคนที่อ่อนด้อยมันรับไม่ได้ มันรับไม่ไหว ตั้งแต่เนิ่นๆมาท่านรู้อะไร ท่านค่อยๆ เรียบๆ เคียงๆ จะบอกใคร จะอะไรใคร เพราะคนที่รับฟังได้มันก็ต้องมีวุฒิภาวะ คนที่มีวุฒิภาวะหมายความว่าคนที่ค้นหาความผิดของตัวเอง แล้วใครชี้ถึงความผิดของตัวเองได้คนนั้นเป็นอาจารย์ คนนั้นเป็นผู้ชี้ อริยทรัพย์ให้ ใครชี้ความผิดของตัวเองได้ ความผิดของเราได้ ใครแนะนำเราได้ เขาชื่นชมสมบัติ เขาชื่นชมทรัพย์ให้เรา เราแสวงหาสิ่งนั้น แต่ไปชื่นชมทรัพย์ให้เขา แต่เขาตกใจ เขากลัว เขาเสียผลประโยชน์ของเขา

เวลาครูบาอาจารย์เรา เห็นไหม ถนนหนทางที่กว้างใหญ่ ประสบการณ์จิตของท่านหนึ่ง สองท่านได้สร้างอาณาจักรบาบารมีของท่านมา แล้วสามท่านก็ยังมาสั่งสอนพวกเราอยู่ แล้วนี่เราปฏิบัติมาล้มลุกคลุกคลานมาทั้งหมด ฉะนั้น ถึงบอกว่าเวลาเขาทำกันนี้จิตเขาเป็นพุทธะ จิตคือพุทธะ จิตคือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานเวลาจิตเขาสงบนะ เสร็จแล้วเขาจะคิดอย่างไรของเขา อันนี้จิตเวลาหุ้มนั้นเขาขึ้นมันดึงลงไปหมดแหละ แต่หุ้มนเวลาขางนะ มันติดหุ้มนอยู่ โอ๊ย มันไปนอนทุกซอก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันเป็นพุทธะ จิตมันเป็นอย่างๆ เวลาปัญญามันเกิด โอ๊ย มันดึงลงไปหมดเลย แต่เวลามันเสื่อม เสื่อมจะไปไหนล่ะ? เสื่อมมันก็เสื่อมหมด เสื่อมมันก็พยายามต้องสร้างขึ้นมานะ นี่เวลาแต่ละวันๆ ที่ปฏิบัติไปมันเยอะกว่านี้ละ เวลาคนไปศึกษามานะ มีความรู้มากน้อยขนาดไหน ความรู้ที่มันไม่ใช่แบกใช้ห้าม มันไม่ใช่วัตถุ ถ้าเป็นวัตถุนะมันต้องหาที่เก็บที่รักษานะ แต่ถ้าปัญญานี้มันไม่มีวันจบวันสิ้น ถ้าวันจบวันสิ้นนะ นี่พอวันจบวันสิ้นมันก็วางสิ แล้วเวลามันขึ้นใหม่มันมีมา มันเป็นไปมันก็เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าไม่มีมา นี่หนทางมันอยู่ที่นี้ พอหนทาง หนทางมันอยู่ที่เรา

เวลาคำตอบ เวลาธรรมะที่มันไหลออกมาจากจิต ธรรมะมันไหลออกมาจะ ถ้าธรรมะของเราถ้าเรามีสติปัญญา ธรรมะของเราจะเป็นประโยชน์กับเรา สังเกตคนบ้าที่โรงพยาบาลไหม นี่ธรรมะเขาไหลทั้งวันเลย มันมีความคิดทั้งวัน มันนั่งพูดคนเดียวทั้งวันเลย อันนั้นเป็นธรรมะใหม่ เวลาคนขาดสติแล้วมันเพ้อเจ้ออยู่ทั้งวันๆ เป็นธรรมะ

ไหม? แล้วเวลาที่ว่ากรรมะมันเกิดทั้งวันๆ เรามีสติไหม? สิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นประโยชน์กับเราไหม? ถ้าขาดสตินะเดี๋ยวเขาส่งโรงพยาบาล เดี่ยวจะได้เป็นพระอรหันต์ที่โรงพยาบาล ศรัทธา ถ้าทางอย่างนั้นมันไม่ใช่ทาง แต่ถ้าทางของเราเราต้องมีสตินะ ถ้ามีสติแล้วฝึกของเราขึ้นมา นี่กลับมาทำความเข้าใจของเรา ถ้าใจมันสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา

นี่เขาเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเขาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาเห็นโทษของการเจ็บไข้ได้ป่วย เขาสู้ ธรรมโอสถนะ ครูบาอาจารย์ของเราเวลาทุกข์เวลายาก มันอยู่ในป่าในเขา อยู่ในป่าในเขา ถ้าการศึกษาตำราพื้นบ้านเขามีสมุนไพรรักษาใช้ตามนั้น แต่ถ้าใช้แล้วมันไม่เป็นประโยชน์นะ นี่ธรรมโอสถ กำหนดตายเลย กำหนดตาย แล้วเวลามาลาเรียต่างๆ ขึ้นมาสมัยที่ครูบาอาจารย์ท่านเที่ยวอยู่ ยาสักเม็ดหนึ่งก็ไม่มี มาลาเรียขึ้น มาลาเรียมาจากไหนล่ะ? มาลาเรียมันเป็นเชื้อ มาลาเรียมันเข้าสู่ร่างกายเรา ก็ต้องพุทโธจนกว่ามันจะหาย มันหายของมันไปเอง

แล้วเวลาหลวงปู่มันท่านพูด เห็นไหม เวลาไข้มันเกิดมันเกิดมาจากไหน เวลาไข้มันหายไปแล้วเราก็ออยู่เหมือนเดิมอย่างนี้มันมาจากไหน ต้องใช้ปัญญาไล่กับมัน นี่ธรรมโอสถ สิ่งที่เราเจ็บไข้ได้ป่วย ไอ้ที่เราเจ็บไข้ได้ป่วย ไข้ คนไม่เจ็บไข้ได้ป่วยก็ไม่ว่าเจ็บไข้ได้ป่วยมันทุกข์ยากขนาดไหน คนเราเจ็บไข้ได้ป่วยจิตใจมันว้าเหว่ จิตใจมันออกจากร่างไปเลย มันไม่มีกำลังใจ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านปลุกปลอบให้มีกำลังใจขึ้นมา แล้วทำขึ้นมาก็เป็นประโยชน์

ฉะนั้น สิ่งทีประสพการณ์ สิ่งทีมันเป็นมาทีเล่ามาให้ฟังทั้งหมด ครูบาอาจารย์ท่านผ่านมายะอะกว่านี้หลายเท่า ถ้าผ่านมายะอะกว่านี้หลายเท่า เวลาเราประพฤติปฏิบัติอยู่ในป่า เราปฏิบัติอยู่ในป่า เราชุกค้อยู่ นะเราก็พยายามประพฤติปฏิบัติของเรา เวลามันท้อแท้ เวลาปฏิบัติเนะเราก็ว่าเราก็คนจริงคนหนึ่ง เวลาอดนอนผ่อนอาหาร ๗ วัน ๗ คืน เคนจกรรมทั้งวัน เคนจกรรมตลอด แล้วถือนะสัจจกลางคืนก็ไม่ได้นอน แล้วจิตมันเอาไม่อยู่ จิตมันไม่ใช่เอาไม่อยู่หมายความว่ามันไม่เจริญ นี่มันไม่ถอย มันไม่ท้อแท้ แต่มันก็ไม่ดีขึ้น เมื่อไหร่มันจะได้ผล

นี่เวลามันท้อแท้เนะเราคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราคิดถึงหลวงปู่มัน แล้วทีเราปฏิบัติอยู่มันจีเลียบ จีเลียบ เราจีเลียบ แต่ถ้าบอกว่า อู๋ เราปฏิบัติ เราจริงจังกๆ ไอ้ย ก็เลสมันเหยียบตายเลย พอเราเทียบเคียงกับครูบาอาจารย์ ไอ้พวกนี้มันจีเลียบ พอจี

เล็บนะมันก็กลับมาให้เราสดชื่น ให้เราได้ฟื้นฟู ให้เราปฏิบัติต่อไป สิ่งที่เป็นทั้งหมดที่มันเห็นขึ้นมา จะเป็นเห็นกาย เห็นอะไรก็แล้วแต่ เห็นมันเป็นอดีตไปแล้ว เห็นมันเป็นอดีตไปแล้ว

ฉะนั้น เราจะบอกว่าทางของเรา เราแสวงหาหนทางของเรา ถ้าแสวงหาทางของเรา นะ จิตสงบก็รู้ว่าจิตสงบ จิตยกขึ้นสู่วิปัสสนาก็รู้ว่าจิตยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาจิตมันสงบนะ จิตสงบแล้วมันเสื่อม รู้ว่าจิตสงบ เวลาจิตมันเสื่อมก็รู้ว่ามันเสื่อม มันเสื่อมมันเข้าสมาธิไม่ได้ไง เวลามันเข้าสมาธิไม่ได้เราก็ต้องหาอุบายวิธีการจนเข้าสมาธิได้ พอเข้าสมาธิได้แล้วเราก็มีความชำนาญการเข้าและการออก พอมีความชำนาญในการเข้าและการออก พอมันชำนาญการเข้าออกแล้วเรายกขึ้นวิปัสสนาเพราะมันชำนาญแล้ว มันมีทุน มันมีถนนหนทาง มันมีทางของเรา สัมมาสมาธิ สมถกรรมฐาน ยกขึ้นสู่วิปัสสนากรรมฐาน

ไม่มีสมถกรรมฐาน ใช้ถนนสาธารณะ ใช้ทางด่วน ต้องจ่ายค่าขึ้นทางด่วน เวลาลงไปแล้วนะไปชะ ถ้าขึ้นต้องจ่ายใหม่ ไม่ใช่ประโยชน์อะไรเราเลย เวลาขึ้นทางด่วนจ่ายสตางค์มา ลงไปแล้วไปชะ จะขึ้นใหม่จ่ายสตางค์มาใหม่ จ่ายสตางค์มาใหม่ ทางด่วน นี่ไง แต่ถ้าเราชำนาญในสัมมาสมาธิ ทางของเรา ไม่ได้จ่ายสตางค์ใคร เราพุทโธ พุทโธเราสร้างทางของเราขึ้นมาเอง พุทโธ พุทโธ พุทโธจิตสงบ ชำนาญในการเข้าและการออก ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ทางของเรา ยกขึ้นเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วพิจารณาแยกแยะตามความเป็นจริงนั้น

ทางของเราจะขึ้นเมื่อไหร่ก็ได้ จะลงเมื่อไหร่ก็ได้ ก็ทางของเรา ไม่ใช่ทางด่วน ไม่ต้องไปขึ้นทางด่วนเสียค่าบริการ ทางของเรา เราสร้างเอง ก็ทางอยู่กับเรา ทางอยู่กับใจ ใจยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นไหม ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา ใช้ปัญญา วิปัสสนาคือปัญญารู้แจ้ง รู้แจ้งในอะไรล่ะ? รู้แจ้งในอะไร? ถ้ามันรู้แจ้งแล้วนะมันไม่ล้มลุกคลุกคลานอย่างนี้ไง "ไอ้ที่เล่ามาให้ฟัง ๔-๕ หน้ากระดาษไป"

๔-๕ หน้ากระดาษนะ คนเราคิดแต่วินาทีเดียวได้มากกว่านี้อีก จิตนี้มันเร็วมากคิดได้ร้อยแปด แล้วมันคิดไปร้อยแปด สมบัติบ้า สมบัติบ้า แต่ถ้าเป็นมรรคล่ะ? เป็นมรรคนี้คิดแล้วมันย้อนกลับมา มันสำรอก มันคายของมัน นี่มันเป็นการฝึกฝนนะ มันเป็นการฝึกฝน นี่คำถามว่าลูก

ถาม : ควรปฏิบัติอย่างไร ที่เดินมาถูกต้องหรือไม่ ต้องทำเช่นไรต่อไปคะ

ตอบ : ที่ปฏิบัติมาถูกต้องไหม ถ้าถูกต้องก็ถูกต้องแบบว่าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ปฏิบัติมันลองผิดลองถูก นี่ถูกต้อง แต่บอกให้ถูกต้อง แต่ไม่ลองผิดลองถูกเลย แล้วลองผิดไม่ได้ ต้องลองถูกอย่างเดียว ถ้ามันจะถูกต้องอย่างเดียวไม่มีผิดเลย เอามาจากไหน? ถ้าผิดก็คือผิด แต่เป็นการลองถูกลองผิด ลองถูกลองผิดนะ มรรคหยาบข้ามมรรคละเอียดด้วย โสดาปัตติมรรค ถ้าโสดาปัตติมรรคถ้าสมคูล มรรคสามัคคีมันก็ได้เป็น โสดาปัตติผล โสดาปัตติมรรคจะไปเห็นกิเลสของสกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผลไม่ได้ จะไปเห็นกิเลสของอนาคามีผลไม่ได้ จะไปเห็นกิเลสของชั้นพระอรหันต์ไม่ได้

นี่โสดาปัตติมรรคมันจะชำระล้างกิเลสในชั้นของโสดาบัน มันจะได้เป็นโสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรคมันจะไปเห็นกิเลสในชั้นสกิทาคามี อนาคามีมรรคมันจะไปเห็นกิเลสของชั้นอนาคามี อรหัตตมรรคจะไปเห็นกิเลสของชั้นจะเป็นพระอรหันต์ นี่มรรคหยาบ มรรคละเอียดมันยังแตกต่างกันเลย พวกมรรคผิดเขายังไม่ฟังเลย มรรคนี่มรรคหยาบ มรรคละเอียด มรรคหยาบมันจะละเอียดไปไม่ได้

มรรคหยาบก็คือโสดาปัตติมรรค เวลาขงขึ้นสู่กาย เวทนา จิต ธรรมตามความเป็นจริง พิจารณาแยกแยะตามความเป็นจริง เวลามันขาด รู้เลยโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๔ กุ่ บุคคล ๔ กุ่มันต้องมีจริงของมัน แล้วถ้าเป็นจริงแล้วนะ โอ้อโฮ ใ้เรื่องที่อธิบายมาเพราะอะไร?

อธิบายมามันก็เป็นการลองผิดลองถูก หนู่าปากคอก ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงแล้ว จะไม่ถาม ถ้าถามแสดงว่ามันไม่จริง แต่ถ้ามันยังถามมาขนาดนี้ นี่ถามมาอย่างนี้ละ นี่พูดให้ฟัง อธิบายให้ฟัง เพราะว่าถ้าว่าที่ทำมานี้ถูกต้องไหม? ทำมานี้ผิดหมดเลยใช่ไหม? ทำอันนี้เป็นประสบการณ์ ระยะเวลาของคน ถ้าระยะเวลาของคนที่ต้องเดินทางไกล ใ้ันนี้ก็อีกเรื่องหนึ่ง ระยะเวลาของคนมันสั้น ระยะเวลาของคนมันมีอำนาจ นี่หลวงตาบอกขุดน้ำ ขุดบ่อ ถ้าที่ดินของใครบ่อน้ำดีมันก็ได้น้ำเร็ว ถ้าที่ดินของใครบ่อน้ำอยู่ในที่คอนก็บ่อน้ำลึก

นี่ก็เหมือนกัน ทางของใคร ที่ดินของใคร แหล่งน้ำของใคร อำนาจวาสนาของใคร เราสร้างมา แต่สรูปนิตหนึ่ง เดียวจะน้อยใจ สรูปนิตหนึ่งว่า แต่ แต่คนเราก็มีวาสนา นะ มีวาสนาเกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วชวนขวายหาประโยชน์ของตน ขวนขวายคือพยายามสร้างบุญกุศล คือพยายามประพฤติปฏิบัติเพื่อผลประโยชน์ของตน ถ้าไม่สนใจเลย เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วเราไม่ชวนขวายเอาสมบัติ ส่วนตนเลย เป็นสมบัติสาธารณะ ภูมิใจภูมิใจว่าเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งเหตุและผล ภูมิใจภูมิใจกับพุทธศาสนา แต่เราไม่ได้ประโยชน์ส่วนตนเลย ประโยชน์ส่วนตนของเรา เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็น ตถาคต เอวัง